

Teguderohkest 2013. aastast

Head linnakodanikud!

Taaskord on üks aasta jõudmas oma väärika lõpuni. Aasta oodatuid pühad on kohe-kohe kätte jõudmas ja kaugel ei ole ka meile veel tundmatu 2014. aasta saabumine.

Mulle on alati jõulupühad meeldinud just seetõttu, et lisaks perega koosolemisele saab mõtiskleda ka iseendaga ja mõelda tagasi möödunud aastale. See on aeg, mil telefon vahetpidamata ei helise ega teata uutest kohustustest ja ülesannetest. Ju on siis ka teised pühadetoimetustega haardunud...

Isiklikus plaanis jääb mulle möödunud aasta meelde väga õnneliku, kuid samas pingelise ajana. Nimelt sai poeg Richard endale kauaoodatud õe Riinanna. Linnapeast noore pereisana tuleb aga pidevalt teha valikuid töö, pere ja laste vahel. Ja kokkuvõttes peab millalgi ka iseendale aega leidma.

Tõrva areneb

Värske Tõrva linnapeana ja endise abilinnapeana on mul rõõm tõdeda, et 2013. aasta on omavalitsuse jaoks olnud teguderohke ja toimekas periood. Mis väärrib esiletõstmist?

Tõrva linn on 2013. aastal olnud suur ehitusplats. Nimelt sai 5. detsembril piduliku lõpu aastaid kestnud veemajandusprojekt, mille tulemusel parandati oluliselt võimalusi liituda ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga ja pandi punkt looduskeskkonna reostamisele. Lisaks on Tõrva Gümnaasium saanud endale uue hakkpeidul töötava katlamaja ja Tõrva Noortekeskuse juures valmis kaasaegne skatepark.

Omamoodi positiivne on seegi, et Tõrva linn ostis 25. novembril pankrotipesast tagasi ajaloolise Tõrva kinohoone. Plaanime linnavalitsusega juba tuleva aasta alguses korraldada avalikud mõttetalgud kinohoonele väärika tuleviku leidmiseks. Senimaani aga tegutseme selle nimel, et mitte lasta hoonel edasi laguneda.

Aasta jooksul on Tõrvas toimunud ka hulgaliselt kultuuri- ja spordiüritusi. Kõik need ettevõtmised on oma sisult olnud heal tasemel. Suur kummardus korraldajatele ja vabatahtlikele positiivsete emotsioonide loomise eest.

Kui meenutada, siis augustikuu oli täis linnale olulisi üritusi. Esmalt muidugi Tõrva linnapäevad koos väga tiheda kultuuriprogrammiga. Kas mäletate veel Tõrva Loitsu koos Jaan Tätte, Tanel Padari, Tõrva Neidudekoori ja Kalevipojaga? Ettevõtmise oli niivõrd positiivne, et inimesi ei takistanud üritust nautimast ka

Sandra Saar/Valgamaalane

kaelasadav paduvihm. Spordisõpradel oli aga taaskord võimalus ennast proovile panna Tõrva triatlonil, millest võitis osa üle 200 inimese. Hullud, ütlevad nii mõnedki, kuid pärast finišijoone ületamist oli kõigil osalejatel nägu naerul. Olen kuulnud, et 2014. aastal on sama üritus taaskord toimumas, kuid mõnede lisandustega.

Eraldi väärivad esiletõstmist meie tublid ettevõtjad, kes vaatamata raskustele on jäänud linnu pidama ja on valmis ka edaspidi andma oma panuse töökohtade säilitamise ja loomise näol. Tõrva Linnavalitsus on 2013. aastal andnud ka mitmeid kooskõlastusi inimestele, kes taotlevad alustava ettevõtja toetust Eesti Töötukassast. Tublid, et Teil on olemas mõtted ja ideed, mida Tõrva linnas saaks ellu viia. Siinkohal üleskutse ettevõtjatele: kui Teie arvates saab linn Teid kuidagi ettevõtlusega seondult aidata, siis tulge ja räägime!

Muredest tuleb üle olla

Kas rääkida ka probleemidest? Tuleb rääkida, kuid nendest tuleb ka üle olla...

Tõrva linna üheks suurimaks mureks on vähenev rahvaarv. See probleem kummitab tegelikult kõiki väiksemaid omavalitsusi. 2013. aasta lõpuks oleme jõudnud olukorda, kus Tõrva linnas elab ametlikult alla 3000 inimese. Küll oleme kaotanud inimesi Põhja- ja Lääne-Tõrva maadele, küll tänu Tallinna tasuta busitranspordile. Linna areng aga sõltub otseselt sellest, kui palju on maksu- ja teenusteenuste osutamiseks olemas inimesi.

Kitsaskoha leevendamiseks oleme Tõrva Linnavalitsusega ellu kutsunud „Uute elanike“ kampaania. Loosime välja mitmeid auhindu nende inimeste vahel, kes registreerivad ennast kuni 31. detsembrini Tõrva linna elanikuks. Kui selle üleskutse peale tuleb ka kasvõi 10 uut kodanikku, siis on see meie jaoks positiivne. Elanikuks registreerimise otsus tagab, et alates 1. jaanuarist 2014. aastal hakkab Sinu tulumaks laekuma Tõrva linna eelarvesse ja linnal on võimalik muuta kvaliteetsemaks avalike teenuste osutamist ning parandada töö- ja elukeskkonda.

Oma jälje Tõrva linna on jätnud ka riik oma reformide, suursuguste kavade ja plaanidega. Loodetavasti teavad kõik, et tänu 2013. aastal toimunud nii mõneski mõttes ebakvaliteetselt läbiviidud kiirabireformile hakkab alates 1. jaanuarist 2014 Tõrva-Helme piirkonnas kiirabiteenus osutama SA Valga Haigla. Meie endi OÜ Tõrva Tervisekeskus aga võitis konkursi Põlvamaa teenindamiseks. Hetkel käivad aga intensiivsed läbirääkimised SA Tartu Kiirabi ja Terviseametiga, et kuidas siis tegelikult peaks kiirabikorraldus Kagu-Eestis välja nägema. Selge on see, et uuel aastal on kiirabiteenus Tõrva linna elanikele sama kättesaadav ja samal heal tasemel, kui senini.

Head uut ja teguderohket aastat!

Asfalt ja betoon on küll head ja vajalikud, kuid tähtsam neist on siiski inimene, kes seal sees elab ja seal peal käib. Näen, et tulevikus peame enam panustama just sellest mõttest lähtuvalt.

Tõrva linna ja meie elanike suureks tugevuseks on austus ja hoolimine oma kodukoha üle. Võite kindlad olla, et selline lugupidamine kodulinna üle on näha kaugele ja meid tegevust hinnatakse.

Soovin Teile kauneid jõulupühi ning korvaminekute rohket uut aastat!

Hoolige, armastage ja märgake üksteist!

Maido Ruusmann, Tõrva linnapea

Aastalõpu tervitus

Lõppev aasta on olnud meelde jääv. Loodus andis sel korral märku endast omamoodi. Kevad oli kiire sooja tulemisega ning seda päiksepaisteliste suve jätkus tegelikult kuni hilissügiseni välja. Sel aastal tuli sedagi ette, et nii mõnegi majapidamise muruniiduk sai tööd veel oktoobris ja mõnusat sooja sügist jätkus ka terve november. Alles detsembri saabumisega hakkas ennast meelde tuletama talv, kates põllud valge vaipkattega teiseks advendiks.

Helme valla igapäevane päevakorraldus oli sel aastal tõine ja tegus. Helme asulas, Linna külas, Patkulas ja Ala külas said inimesed endale puhta kraanivee. Linna külas avati uutes ruumides Helme raamatukogu. Tervel hulgal vallaelanikel Ala ja Karjatnurme küla paanelmajades oli tänu valla järjepidevale tegutsemisele ja majade dokumentatsioonide korraldamisele võimalus lõpetada üürileping ja hakata elamispinna omanikuks.

Helme alevik sai paari hoone lammutamise ja tänavate pindamise abil sel suvel mõnini

gase uuenduskuuri. Lähikuudel on valmimas kaasaegsetele nõuetele vastav hooldekodu Helmes.

Eakate ühiseid ettevõtmisi on alati toetatud. Sel aastal toetati bussitranspordiga kevadist Türi lillelaada ja Paunvere sügislaada külastust. Valla poolt on olnud eraldi korraldatud igaaastane eakate jõulupidu, nii ka sel aastal.

Viimastel aegadel räägitakse üha rohkem noortest. On heameel selle üle, et suudame vallas maksta valla uutele ilmakodanikele sünitõetust. Kõigile lasteaiatastele on tagatud tasuta lasteaiakohad ja toid.

Piirkonna koolides õppivatele lastele on garanteeritud koolilõuna ja tasuta ühistranspord. Jõudu mööda toetatakse noorte osalemist erinevates ringitöödes - spordiringides klubides, huvikoolides ja muusikakoolis.

Teedest rääkides saab öelda, et aastaringiselt on olnud tagatud valla- ja lepingulistele erateede sõidetavus.

On veel mitmeid väiksemaid saavutusi ja tegemisi, millest saaks ja võiks kirjutada. Kuid arvan, et nii mõnigi asi võiks jääda lugeja enda avastada, vaadates mõttes tagasi möödunud aastale ja enda ümbruses olevas elukeskkonnas korda saadetule.

Me kõik tahaksime elada unistuste maailmas ja loota, et see võiks meie jaoks nii jätkuda. Kahjuks peame siinkohal endile aru andma, et meid jääb siin Läti piiriäärsele alal aastal aastal alles üha vähem.

Mõni kuu tagasi toimusid järjekordsed kohaliku valimised. Usun siiralt nendes valitud inimestesse ja loodan, et nad teevad tulevikku vaadates meie jaoks õigeid otsuseid.

Siinkohal on just sobiv hetk jõulude ajal üleskutseks meile kõigile öelda – hooligem üksteisest, märgakem meid ümbritsevat inimesi ja arvestagem nendega!

Rahulikku jõuluaega soovides, Tarmo Tamm, Helme vallavanem

Helme Vallavolikogu istungil 29.11.2013

1. võeti vastu valla 2013.aasta 2. lisaeelarve;
2. võeti vastu riikliku toimetulekutoetuse vahendite ülejäägist täiendavate sotsiaaltoetuste maksmise ja sotsiaalteenuste osutamise uus kord;
3. kinnitati volikogu alatiste komisjonide koosseisud: eelarve- ja majanduskomisjon - esimees Andrus Lepikov, liikmed: Malle Aavastik, Margo Metsoja, Tarmo Tamm, Ave Visor; haridus- ja kultuurikomisjon - esimees Liivi Arro, liikmed: Kaja Hass, Jaanus Laiverik, Margo Metsoja, Maija Pallon, Ülle Taal, Tarmo Tamm; maaelukomisjon - esimees Eldur Kaiv, liikmed: Kristjan Jaanikesing, Tõnis Järvi, Andrus Lepikov, Harry Mägi; sotsiaalkomisjon - esimees Maija Pallon, liikmed: Liivi Arro, August Ilves, Tõnis Järvi, Anne Kalme. revisjonikomisjoni (esimees August Ilves) liikmeteks valiti Eldur Kaiv ja Jaanus Laiverik;
4. vallavalitsuse liikmeteks kinnitati Peeter Arro ja Ülle Taal;
5. Helme valla esindajateks Valgamaa Omavalitsuste Liidu üldkoosolekule nimetati Tarmo Tamm ja Ave Visor ja nende asendajateks vastavalt Peeter Arro ja Eldur Kaiv;
6. volikogu esimehe töötasu määrati 40% vallavanema töötasu määra.

Tiina Õunpuu, vallasekretär

Registreeri ennast Tõrva linna elanikuks!

Tõrva Linnavalitsus kutsub registreerima Tõrva linna elanikuks, et muuta meie kodulinna veelgi toredamaks töö- ja elupaigaks.

Mõistlik on olla selle omavalitsuse kodanik, kus elad ja mille hüvesid igapäevaselt kasutad.

Tõrva linna areng sõltub otseselt sellest, kui palju on maksumaksjaid ehk kui palju laekub linnaeelarvesse tulumaksu. Linna suurem tulubaas annab aga võimaluse muuta kvaliteetsemaks avalike teenuste osutamist, parandada töö- ja elukeskkonda.

Kui oled Tõrva linna elanik, kuid mingil põhjusel ei ole Sa ennast linna elanikuks vormistanud, siis tee seda enne 31. detsembrist. See otsus tagab, et alates 1. jaanuarist 2014. aastal hakkab Sinu tulumaks laekuma Tõrva linna eelarvesse.

Tõrva linna elanikuks saad ennast registreerida ID-kaardi abil riigiportaalis www.eesti.ee (vajalik ID-kaardi olemasolu) või tulles Tõrva Linnavalitsusse, kus saab elukohateadet täita ka paberil (elukohateade vorm on võimalik ka eelnevalt välja printida Siseministeeriumi koduleheküljel <http://www.siseministeerium.ee/public/elukohateade.pdf>).

Kõigi 2013. aastal Tõrva linna elanikuks registreerunud inimeste vahel loositakse jaanuaris 2014 välja auhinnad, milleks on kokku 3 tahvelarvutit (väärtusega kuni 350 €), priipääsmed 2014. aasta augustis toimuvale Tõrva Loitsule ja tükerrattamatk kuuetele Meie Liigume Matkad poolt (Tõrvas ja ümbruskonnas).

Auhindade loosimine toimub jaanuaris 2014 kõigi nende inimeste vahel, kes on ajavahemikus 1. detsember kuni 31. detsember 2013 ennast registreerinud Tõrva linna elanikuks. Loosimises ei osale peale 01. novembrist 2013 end linnast välja ning uuesti sisse kirjutanud inimesed. Ühise elukohateate esitanud isikud osalevad loosimises eraldi. Võitjate nimed avaldatakse Tõrva linna koduleheküljel.

Tõrva Linnavalitsus

Kroonika

Ave Visor

- Ave Visor on sündinud 1980.a. Haliste vallas.
- Lõpetanud 1998. a. Karksi-Nuia Gümnaasiumi.
- Omandanud Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžis sotsiaaltöö korralduse eriala.
- Lõpetanud Tartu Ülikooli Avaliku halduse ja sotsiaalpoliitika eriala teadusmagistri kraadiga.
- Töötanud Lilli rahvamajas, Karksi Nuia Noortetoas ning Ritsu Lasteaed-Algkoolis õpetajana.
- 2003.a. oktoobrist kuni tänaseni töötab Tõrva Gümnaasiumis sotsiaalpedagoogina. On olnud Helme valla volikogu liige ning sotsiaalkomisjoni esimees.
- Alates 31. oktoobrist 2013 Helme valla volikogu esimees.
- Abielus, peres kasvab kolm last (14 aastane Valdo, 6 aastane Angeelika ja 6 kuune Valmo).

VEEMAJANDUS- PROJEKTI VEERG

Lõppes Tõrva 10 miljoni eurone veemajandusprojekt

5. detsembril lõpetati pidulikult Tõrva linna Veemajandusprojekt. Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi (ÜF) poolt finantseeritud projekti kogumaksumus oli ligi 9,61 miljonit eurot, millega parandati linna joogivee ja reovee kvaliteeti ning Ohne jõe elukeskkonda.

Tänu projektile on kõigil Tõrva linna elanikel võimalus saada kvaliteetset joogivett ning suunata oma reovesi läbi ühiskanalisatsiooni reoveepuhastisse. Tänavatrasid väljehitamise tulemusena on loodud võimalus 1175 tõrvalasel liituda ühisveevärgiga ning 1296-l ühiskanalisatsiooni-ga.

Projekti raames valmis uus reoveepuhasti, mis anti käiku käesoleva aasta septembris. Enne selle tööse andmist läks Tõrva linna territooriumil moodustav ja kogutav reovesi läbi amortiseerunud biotiikide Ohne jõkke.

Tänaseks on biotiigid suletud ning jõkke suunatakse keskkonnanõuetele vastavalt puhastatud vesi. „Bioloogiline keskkond teravikuna Ohne jões ei parane kindlasti ühe-kahe päevaga. Positiivseid tulemusi võib eeldatavalt märgata juba järgmisel kevadel“ ütles projektijuht Lembit Talli. Reoveepuhasti ehituseks kulus üle 1,5 miljoni EUR.

Valminud reoveepuhasti juurde kuulub ka veemajanduse taristu hooldustehnika – survepesuauto, traktor-frontaaladur koos järelkäru ja sahaga ning jääkumada kompostimiseks vajalik aunasegaja. Hooldustehnika maksumuseks kokku oli 323 tuhat EUR.

Lisaks taastati ning ehitati juurde vee- ja kanalisatsioonirasid ja reoveepumplad. Välitrasside töid teostati alates 2012. aasta oktoobrist. Tööde kogumaksumus oli üle 5,9 miljoni EUR

Veeorustikke parandati 2,6 km ulatuses ja ehitati juurde 14,1 km mille seas rekonstrueeriti 86 ja ehitati 479 uut liitumispunkti tarbijatele.

Kanalisatsioonitorustikku taastati 2,6 km ulatuses ja ehitati juurde 13,2 km, mille seas rekonstrueeriti 84 ja ehitati 498 uut liitumispunkti tarbijatele. Survekanalisatsioonitorustikke ehitati 2,3 km ja reoveepumpladest taastati 4 ja ehitati juurde 14.

Projekti finantseerimist toetas SA Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK), kelle abil kaeti ÜFiga 85% projekti maksumusest. Ülejäänud osa maksumusest tasusid omaosalusena Tõrva linn ja Tõrva linnale kuuluv vee-ettevõtete Tõrva Veejõud OÜ, kes oli ka projekti eestvedaja.

Vee- ja kanalisatsioonisüsteemi ehitamise ja renoveerimise peatöövõtjaks oli konsortsium AS Merko Infra ja AS Merko Ehitus Eesti. Vee- ja reovee-ettevõtete peatöövõtjaks oli Shöttli Keskkonnatehnika AS.

Reoveepuhasti ehitustööde peatöövõtja oli konsortsium Shöttli Keskkonnatehnika AS ja Valmap Grupp AS. Hooldustehnika tarnijateks olid AS Mecro ja Volvo Estonia OÜ. Järelevalvet teostas konsortsium KVK Tööd OÜ ja Wesico Projekt OÜ.

Lembit Talli, projektijuht
OÜ Tõrva Veejõud
telefon 5179729
Lembit.Talli@torva.ee

Linn ja linnakodanikud

Mis seob linna ja linnakodanikke? Sisikirjutus? Elukoht? Töökoht? Kinnisvara? Investeeringud? Kodu? Sugulased, sõbrad? Mälestused? Juured? Midagi, mida ei saa katsuda ega näha, vaid tunda?

Linnakodaniku juurtel ei ole alati seost linna juurtega. Kodutunne ei teki kohe maja ehitades või ostes. Kinnisvara ja investeeringute väärtus võib kiiresti muutuda. Linnakodaniku tulevad-lähevad, elanikkond nooreneb ja vananeb, aga linn jääb.

Tõrva on noor linn. Mäletan aega, kus kesklinnas Sõpruse pargis karjatati lehma ja osa tänavaid olid karjateed. Linna- ja maaelu oli omavahel sobitatud vastavalt tollastele oludele. Silmailu polnud nii tähtis ja igal vabal maalil pidi olema praktiline kasutus. Abimajapidamine vajaks mitmeid abihoooneid, mille väljanägemine polnud oluline. Toonane linnakodanike eluviis ja elustiil peegelduvad edasi tänases linnapildis.

Kuna omandisuhted pole veel päriselt paigas ja peremeheksolismist on jõutud liiga vähe „harjutada“, siis on jäänud alles arusaamine, et eraomand kui puutu-matu, ei kuulu linna avalikku ruumi.

Linnas on hulk maju, kus ei elata, sest omanikud asuvad mujal. Enamik neist majadest on vanad ja väsinud, krundid hooldamata. Linnapilti sellised kinnistud ei rikasta.

Linn on nagu kortermaja, kus omanikud on omandanud teatud ruutmeetrid „elamispinda“ ja ülejäänud on „mõtteline osa majast“. Oleme näinud, mis selliste majadega juhtub, kus ühisosa ei peeta kellegi omaks. Linna ühisvara on linna maa, looduslik keskkond, taristu, linna maine, kultuuriväärtused, mis kogutud aegade jooksul. Neid varasid ei allutata erahuvidel. Kuid ikka veel kehtib suhtumine, et linna ühisosa, on „nende“, mitte „minu“ oma.

Linna areng sõltub linnakodanike arengust ja üks pool ei saa areneda kiiremini kui teine. Olen nõus sellega, et linn saab mõjutada linnakodanikke ja vastupidi, kui on tarvis ajada ühte asja, tegutseda ühe eesmärgi nimel. Valimised on läbi ja „lubadused“ välja öeldud, mis on pigem ülesanded tööplaanis, aga on jäänud püstitamata eesmärk, mida tahetakse saavutada, kuhu tulevikus tahetakse välja jõuda. Linna areng on pidevas seoses naaberomavalitsustega ja riigi arengu-

ga, mis ei anna alati põhjust välja vabandada iseenda abitust ja tegematajätmissi.

Uutele linnajuhtidel olgu aega ja julgust näha igapäevamurede lahendamise kõrval ka linnast kaugemale. Muidu võib tekkida oht jõuda „iseenda seedimiseni“, sest pole väljastpoolt tulevaid „toiteallikaid“.

Soovides rajada linna midagi uut, on vaja enne vana korda teha, pooleliolev ära lõpetada, olemasolevat parandada, täiendada, arendada. Teame, et tehes ühe asja värskest korda, näeme kõrvaloleva juba aegununa. Puhtus ja kord on nõudmine mitte ainult linnale. Eelkõige linnakodanikud peavad hoidma kõike seda, mis kuulub meile kõigile.

Investeeringud näiteks turismi arendamiseks osutuvad kasutuks kui linnakodanikud suhtuvad linna külalistesse võõrastavalt, kui turismis nähakse ainult kellegi erahuvi. Miskipärast linnakodanik oma koristamata koju külalist ei kutsu. Linnakodanikud peavad oma tegudega tõestama, et Tõrvas on hea elada, sest muidu jääb kõlama nende hääl, kes linnast lahkunud või kavatsevad seda teha.

Linnakodanik Valev Elerand

Tõrva linna avaliku korra eeskiri

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkti 363 alusel.

§ 1. Reguleerimisala

(1) Tõrva linna avaliku korra eeskiri (edaspidi eeskiri) sätestab avaliku korra tagamise nõuded ja põhimõtted ning vastutuse nõuete rikkumise eest.

(2) Eeskiri on täitmiseks kohustuslik Tõrva linna territooriumil elavatele, viibivatele ja tegutsevatele füüsilistele ning juriidilistele isikutele.

(3) Käesoleva eeskirjaga reguleerimata juhtudel otsustab üksikisikud Tõrva Linnavalitsus (edaspidi linnavalitsus).

§ 2. Mõisted

(1) Avalik koht – igasugune vabaks liikumiseks ja kasutamiseks avatud üldkasutatav territoorium, maa-ala, ehitus, ruum või selle osa, samuti ühissõiduk.

(2) Avalik üritus – avalikus kohas toimuv avalikkusele suunatud meelelahutuslik, spordi või kaubandusüritus või muu sellisarnane inimeste kogunemine, mis ei ole avalik koosolek.

(3) Avalik kord – on tavadel, kommetel, normidel ja reeglitel põhinev isikutevaheline suhtlemiskord, mis tagab igapäevase kindlustunde ning võimaluse realiseerida oma õigusi, vabadusi ja kohustusi avalikus kohas.

§ 3. Üldised nõuded avaliku korra tagamisel

(1) Iga isiku kohus on hoida linnas korda ning ära hoida ja võimalusel tõkestada teiste tegevust, mis rikub käesolevas eeskirjas sätestatud või üldtunnustatud käitumisreegleid.

(2) Igasugune tegevus, sh ettevõtlusalane tegevus tuleb korraldada nii, et see ei halvenda elukeskkonda, ei ohusta kellegi elu, tervist ega vara.

(3) Pürotehnilist toodet võib kasutada vastavalt selle kasutusotstarbele ja kooskõlas käesoleva eeskirja sätetega. Ilutulestiku korraldamisel tuleb tagada inimeste, vara ja keskkonna ohutus ning lõhkematerjaliseadusest tulenevate nõuete täitmine. Pauguti kasutamine on keelatud.

(4) Tänav- ja turukaubanduse tegevus ning kauplemine avalikul üritusel peab olema kooskõlas kaubandustegevuse seaduse sätetega.

§ 4. Avaliku ürituse korraldamise nõuded

(1) Avalike ürituste korraldamine toimub linnavalitsuse kirjaliku loa alusel.

(2) Avaliku ürituse korraldaja esitab vähemalt 10 päeva enne avaliku ürituse läbiviimise päeva linnavalitsusele taotluse, milles märgib: ürituse nimetuse, läbiviimise koha ja liikumismarsruudi (selle olemasolu korral), alguse ja lõpu kuupäeva, korraldaja nime ja sidevahendid. Vajadusel võib linnavalitsus nõuda täiendavate andmete esitamist.

(3) Kui ürituse korraldamiseks on vaja liiklust ajutiselt ümber korraldada, lisab kor-

raldaja avaldusele ka liikluse ajutise ümberkorraldamise skeemi.

(4) Linnavalitsus annab avaliku ürituse läbiviimiseks loa seitsme tööpäeva jooksul arvates taotluse saabumise päevast või jätab loa andmata ning põhjendab otsust.

(5) Linnavalitsusel on õigus loa väljastamisest keelduda, kui ürituse läbiviimise avaldus ei ole esitatud käesoleva korra nõuetele vastavalt, on vastuolus käesoleva korra või muude õigusaktidega või kui samal ajal ja samas kohas või liikumismarsruudil on varem registreeritud mõne muu avaliku ürituse korraldamine.

(6) Ürituse korraldaja on kohustatud:

1) avaldama ürituse ajakava ja linnaruumi puudutavad informatiivsed teated (s.h. ühistranspordi ja liikluse ajutise ümberkorraldamise teated);

2) viibima üritusel ja tagama selle käesoleva eeskirja nõuetele vastava läbiviimise;

3) ilutulestiku korraldamisel taotlema ettenähtud loa;

4) tagama üritusest osavõtjate ohutuse, vajadusel meditsiiniabi, piirama ohtlikud kohad tõketega;

5) lõpetama ürituse ennetähtaegselt, kui üritusel toimuv rikub avalikku korda ning ohustab osalejate elu või tervist;

6) kindlustama üritusel osalejatele WC-de kasutamise võimaluse ja heakorra ürituse läbiviimise kohas;

7) täitma kõiki Tõrva linna haldusterritooriumil kehtivaid õigusakte;

8) kandma avaliku ürituse korraldamisega seotud kulud.

(7) avaliku ürituse ettevalmistamisel või läbiviimisel tekitatud materiaalse kahju, keskkonnareostuse, rikutud haljastuse jms hüvitab korraldaja.

§ 5. Avaliku korra nõuete täitmist tagavad keelud

Linnas on keelatud:

1) häirida või rikkuda kaasinimeste rahu;

2) inimväärikust solvav, sündsusetu või ühiselule reegleid eirav tegevus;

3) lärmata, kasutada ebasüdasid väljendeid, tülitada kaaskodanikke, sealhulgas eksida üldtunnustatud tavade ja heade kommete vastu, solvata inimväärikust ning ühiskondlikku moraaltunnet;

4) tekitada häirivat müra, heli- või valgusefekte ning kasutada muud häirivat heliaparatuuri ka seisvas või sõitvas mootorsõidukis, korteris, elamus või selle territooriumil ja muus kohas, välja arvatud seadusest tuleneval otstarbel ning päästetööde ja avariiliste tööde, samuti heakorratööde teostamisel;

5) ettevõtete ja asutuste töö häirimine, samuti üldkasutatavatesse hoonetesse või eluruumidesse sisenejate ja väljajate häirimine kauplemise, teenuste pakkumise, kerjamise ning aatelse ja usulise tegevusega;

6) lõhkuda, rikkuda, omavoliliselt maha võtta nime- ja numbrisilte, teabe- või mälestustahvleid, tänav- ja pargiinventari,

skulptuure, ausambaid, mälestusmärke, tänavavalgusteid, liiklusmärke, viitasid, reklaame jms avalikus kasutuses olevat varu;

7) tarvitada alkohoolseid jooke välja arvatud kohaliku omavalitsuse õigusaktis ettenähtud juhul ja kohas, kus teostatakse alkohoolse joogi jaemüüki kohapeal tarbimiseks, samuti toidugruppi mittekuuluvat joovet tekitavat ainet ning ilmuda avaliku kohta joojate olemasolekus, millega solvatakse inimväärikust ja ühiskondlikku moraaltunnet;

8) häirida ükskõik millisel viisil öörahu, välja arvatud juhul, kui teostatakse avariilisi või heakorratöid või seoses avaliku ürituse läbiviimisega linnavalitsuse poolt lubatud ajal ja kohas;

9) suitsetamine tubakaseadusega keelatud kohtades;

10) kulu põletamine ja muude tuletööde tegemine;

11) sõita veekogudel mootorsõidukitega sellekohase loata;

12) supelrandades ujutada ja pesta loomi, kasutada vees pesemisevahendeid;

13) viibida avaliku ürituse korraldaja poolt piiratud territooriumil ilma korraldaja loata või sellekohase pääsmeta, samuti viibida ilma omaniku või valdaja loata asjakohaselt tähistatud varisemisohutikus kohas;

14) omavoliliselt takistada avalikku juurdepääsu kallasrajale või sulgeda avaliku kasutusega teid;

15) rikkuda öörahu kella 23.00 kuni 06.00; avalikku korda.

16) rikkuda ükskõik millisel muul viisil avalikku korda.

§ 6. Avaliku korra nõuded alaealises suhtes

Alla 16-aastaselt alaealised on keelatud viibida täiskasvanud saatjata avalikes kohtades kella 23:00-06:00. Ajavahemikus 01.06.-31.08. on alaealised keelatud viibida avalikes kohtades ilma täiskasvanud saatjata kella 24:00-05:00.

§ 7. Eeskirja rikkumine

Eeskirja rikkumisel vastutab rikkujate kehtivate õigusaktides sätestatud viisil ja korras.

§ 8. Väärtegude menetlejad

(1) Eeskirja täitmist kontrollivad, rikkumise asju arutavad ja väärtegu menetlevad seaduses sätestatud alustel ja korras kohtuvälised menetlejad.

(2) Väärtegu kohtuvälised menetlejad on linnavalitsus ja politseiasutus.

§ 9. Õigusakti kehtetuks tunnistamine

Tõrva Linnavalikoguga 01.veebruari 2005.a. määrus nr 2 „Tõrva linna avaliku korra eeskirja kehtestamine“ tunnistatakse kehtetuks.

§ 10. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kolmandal päeval peale Riigi Teatjase avaldamist.

Kalle Vister, Volikogu esimees
Tõrva, 15.oktoober 2013

Tõrva linnavalikoguga määrus nr 13

Jõulud on hoolimise aeg

Jõulud on aeg, mil oleme perega koos ja leiame rohkem aega sõprade jaoks. Jõulude ja aastavahetuse meeleolus peame mõtlema ka sellele, kuidas veeta pühad ohutult.

Enamuse traagilistest tuleõnnetustest põhjustab hooletu ümberkäimine lahtise tulega, vananenud ja korrrast ära elektrijuhtmed ja -seadmed ning eluruumides suitsetamine.

Igaüks ise saab muuta jõulud turvaliseks, kui järgib ohutu käitumise reegleid:

- küünlad tuleb asetada tulekindlale alusele ja eemale kergesti süttivatest esemetest, sest küünlaleek võib süüdata nii kardina kui küünlajalga ümbritseva kaunistuse
- kuuse kaunistamisel elava tulega küünaldega tuleb jälgida, et puu oksad ja süttivad kuusekaunistused ei oleks küünlale liiga lähedal
- põlevaid küünlaid ei tohi mitte kunagi jätta järelevalveta
- maja kaunistamiseks õues võib kasutada ainult välitingimustesse mõeldud elektriküünlaid
- vooluvõrku ei tohi elektriliste seadmetega ülekoormata, sest kuunenud juhtmed isolatsioon sulab ja lühisesse läinud juhtmed võivad süüdata ümbruse
- hoolas tuleb olla nii toidu valmistamisel kui kütteseadmete kasutamisel
- põlevat kaminat või küdevat ahju ei tohi jätta järelevalveta, sest kaminast, pliidi alt või ahjust välja lennanud sädemest võib süttida põrand või vaip
- kui hoolite endast ja oma lähedastest, ärge suitsetage siseruumides, sest pudenenud hõõguvast suitsuotast võib kergesti puhkeda tulekahju.

Kui sõbrad ja sugulased on teile olulised, kinkige neile suitsuandur, tulekustutustek, tulekustuti või hoopis korstnapühkija külaskäik – see toob alati õnne. Kui suitsuandurile enne jõulu- ja aastavahetuse pidustusi väike ülevaatus – pühkige andurilt tolm ja testnappu vajutades veenduge, et suitsuandur on töökorras.

Päästeamet soovib kõigile rahu-likku ja ohutut jõuluaega!

Astra Pintson-Käo, Lõuna päästekeskuse pressiesindaja

Toome jõulusära Tõrva

Sel detsembrikuul on toimumas järjekordselt projekt „Toome jõulusära Tõrva“, mille eesmärgiks on tuua elanikele jõuluroomu ning kaunistada Tõrva linn jõuludeks säravaks. Võistlus kestab terve detsembrikuul ning kõik Tõrva elanikud, kes elavad eramajades võivad osa võtta ilma registreerimata. Õnnelikule esikohale on välja pandud 100-eurone Maxima kinkekaart, mis just jõulude ajal on igati väärt ja vajalik kingitus. Samuti on auhinnad välja pandud ka teisele ja kolmandale kohale. Zürii hindab 21.detsembril maju ning valib välja kolm kõige rohkem silmapaistvat kodu. 22.detsembril antakse pidulikult auhinnad üle Tõrva kirik-kammersaal, kus toimub 4.advendi konstert kell 16. Kontsertile on oodatud kõik - nii kuulama kui osa saama auhindade üleandmisest.

Head Tõrva linna elanikud - teeme üheskoos linna jõulude ajaks kauniks - toome jõulusära Tõrva!

Katrin Saarep,
Reformierakonna Noortekogu
Tõrva klubi juht

Tõrva muusikakooli õpilaste kontsert kirik-kammersaalis

Erakogu

Tõrva Muusikakooli õpilased osalesid mitmel suurüritusel

Sel aastal oli novembrikuu muusikakooli õpilastele erakordselt tööne ja loominguiline. Osaleti kahe suure projekti raames toimunud üritustel.

24. novembril toimus Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses Noorte sümfooniaorkestrite kontsert, mis oli plaanitud Eesti Sümfooniaorkestrite Liidu poolt koosmängupäev-festivalina, mis oleks reklaamüritus loodavale piirkonna sümfooniaorkestrile ja aitaks ühtlasi propageerida orkestrimängu Valgamaa noorte seas.

Eesti Sümfooniaorkestrite Liidu juhatuse esimees Jüri-Ruut Kangur: „Eestis on noorte sümfoonia- või sümfooniaorkester tegutsemas igas maakonnas, kokku on meil 28 noorteorkestrit üle Eesti. Kahjuks Valgamaal sellist veel seni pole. See festival ongi esimeseks oluliseks sammuks sellise maakondliku orkestri tekkimisel. Eesmärk on, et muusikakoolide paremad keel- ja puhkpilliõpilased mängiksid noorte sümfooniaorkestris või väiksemas koosseisus kammerorkestris, milles osalemine kindlasti tekitab neis suuremat huvi pillimängu ja muusika vastu. Oluline on, et Valgamaa muusikakoolide noored saaksid ka orkestripraktikat.“

Kontserdil mängisid ühisorkestris ühes muusikateoses kaasa ja said esimese suurema orkestrikogemuse ka Valga, Valka, Tõrva ja Antsla muusikakoolide orkestripillide õpilased. Nendele noortele oli see ilmselt esmane ja väga emotsionaalne sümfooniaorkestri mängukogemus ning annab neile ettekujutuse orkestris mängimisest ja sellest, kuidas uuest aastast tegutsevas orkestris koostööseerimine välja näeb. Ühisorkester koosnes 160 mängijast.

Tõrva muusikakoolist osalesid ühisorkestris viiuliõpilased Erika Buda,

Birgit Jaani, Kärt Karu, Agnes Põldma, Roosi Rahnu, Gaida Kertu Roos, Kristina Sidorova ja Janely Vahar. Kaasa löid saksofonistid Urmo Kannukene ja Roland Uuspalu. Kui õpetaja käe all tunnis juba küllalt harjutatud, toimus piirkonnana noorte muusikute ühisproov. Dirigendiks Tõrva muusikakooli puhk- ja löökpilliõpetaja Anton Kogan.

Loodav orkester alustab proovidega 19. jaanuaril ja 16. veebruaril Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses. Dirigendipuldis taas Anton Kogan. Esimeste iseseisvate kontsertlugudega plaanitakse publiku ette tulla juba kevadel.

27. novembril andsid Valga ja Tõrva muusikakoolide õpilased ja õpetajad Tõrva kirik-kammersaalis ühise kontserdi, mis oli pühendatud Eesti Muusikakoolide Liidu 20. aastapäevale. Sel päeval tähistati EML aastapäeva kogu vabariigis. Toimusid ligemale 60 muusika- ja kunstide kooli kontserdid erinevates paikades.

Eesti Muusikakoolide Liit loodi 1993. aastal eesmärgiga edendada ja korrastada muusikalise hariduse kulgu kogu vabariigis. EML korraldab ning koordineerib liikmete muusikahariduslikku töö- ja kutsealast tegevust, tellib õppekirjandust ning osaleb arengu- ja õppekavade koostamisel. Hetkel ühendab Eesti Muusikakoolide Liit 81 Eestis tegutsevat muusika- ja kunstidekooli.

Esmalt tuli lavale Tõrva muusikakooli viiuldajate ansambel koosseisus Kärt Karu, Janely Vahar, Kristina Sidorova, Erika Buda, Birgit Jaani, Roosi Rahnu, Agnes Põldma ja Gaida Kertu Roos (õp Heinar Hernits). See on järjest arenev ja elujõuline kollektiiv. Noored viiuldajad naudivad esinemist. Nad suudavad publikut sütitada ning panna kaa-

sa elama. Tõrva muusikakooli esindasid veel Kersti Põldsalu, Riin Lepik - klaver (õp Jana Vagula), Kirke Klaarika Kristina Kuimet - klaver (õp Kersti Reimund), Mare Vahtre, Tanel Riik, Michael Kevin Karlson - kitarr (õp Mati Mölder). Tore dueti pakkusid kuulajatele Enri Udras (õp Anton Kogan) saksofonil ja Karl Aleksander Sloop (õp Mati Mölder) kitarril.

Valga muusikakoolist esinesid Kristina Korobova - klaver (õp Lenel Rand), Denis Ženžarov - kitarr (õp Mati Mölder), Arseni Nikitin - tenor (õp Uldis Muižarajs), Artjom Koptev - viiul (õp Sirje Päss), Egnar Hernits - ksilofon (õp Kristo Josepp), Marek Vodi - akordion (õp Helle Karja), Valentina Nikitina - klaver (õp Merylin Treial), Berit Paidra - laul (õp Lenel Rand).

Ootuspäraselt hästi kõlasid Valga muusikakooli õpetaja Koidu Ahki kandleklassi õpilaste Hõbe-Heli Ahki, Marve Vodi ja Kaileen Rei väikekanded. Nen-

de esitatud Hargla polkad olid selle kontserdi pärlid.

Meeleoluka kontserdi lõpetas õp Helin Karja juhendatav noorteansambel koosseisus Annete-Johanna Park, Keidi Russak, Merili Viks, Polina Rubtsova, Ott Saar.

Publik tänas noori muusikuid tugeva aplausiga.

Kontserdi lõpus ütles esinejatele ja publikule tänusõnad Valga muusikakooli direktor Ants Loos ja lisas, et oli meeldiv kokku saada Tõrva kirik-kammersaalis. Esinejad said suud magusaks ja muusikud lubasid järgmisel korral kokku saada ühisel kontserdil Valgas. Muusikakoolid on Valgamaa haridusmaastiku kokkuvõtteid ja väga vajalikud. Sellel pinnasel on kasvamas aktiivsed muusikud, järelkasv ansamblitele, orkestritele, kes viivad edasi piirkonna kultuurielu.

Thea Leitmaa
Tõrva muusikakooli direktor

Mulgimaa tulevik on ennekõike mulkide endi kätes

Mulgi Kultuuri Instituut kutsus novembris mulgimaalasi kaasa mõtlema ja arvamist avaldama Mulgimaa edasise arengu ja tuleviku teemadel. Väljakulutatud tähtjaks 1. detsembriks saime kümnekond väärt vastust ettepanekutega, millest nii mõnigi vääriski juba lähiajal teoks tegemist, kuid läbi kaalutakse kindlasti kõik laekunud ideed.

Toimus ka esimene seminar Mulgimaa omavalitsusjuhtidele ja võtmeisikutele, kes tulid Setomaal Piusa Ürgoru Puhkekeskuses novembri lõpus kokku selleks, et rohkem teada saada Setomaa arenguprogrammi, selle tausta ja toimimise kohta. Kohalekutsutud Setomaa esindajate ja meie endi seniste kogemuste baasil käisime kahe päeva jooksul läbi rea küsimusi, mis Mulgimaad puudutavad, alustades senitoimunud ja praeguse situatsiooni analüüsi ning jõudes välja tulevikupiltideni, millistena me Mulgimaad mõne aja möödudes näha soovime.

Võimalike projektide ja meetmete pearõhk on suunatud pigem identiteedi ning elukeskkonna seostele ja sidumisele piirkonna majandusarenguga. Programmi põhieesmärk on tugevate, tarkade,

töökate perede õnnelik elu stabiilsel, kestval ja säästlikul Mulgimaal.

Setomaa on suurepärane näide sellest, kuidas läbi Setomaa Arengu programmi on sarnased katusorganisatsioonid saanud programmist iga-aastaselt tegevustotust, tänu millele on situatsioon nendes valdkondades väga palju rõõmsamaks muutunud ja suudetud on oma identiteeti väljapoole näidata nii hästi, et suurel osal Eesti inimestest tekib kohe pilt silma ette erinevatest asjadest ning tegevustest, mis setode ja Setomaa haakuvad.

Erinevalt Setomaast ei ole meil tänaseks tekkinud üle-Mulgimaalisi koostööorganisatsioone. Valdava osa tänastest tegemistest on korraldatud Mulgi Kultuuri Instituudi eestvõttel. Kõige selle tõttu peeti oluliseks ühiste institutsioonide tekkimist. Näiteks peeti vajalikuks Mulgimaa identiteeti kandvate turismi-ettevõtjate koondumist ühe katusorganisatsiooni alla, et oleks võimalik edasi viia ettevõtjate vahelist koostööd. Ühisorganisatsioon ning koostöövõrgustike saaks moodustada vajadusel ka teiste valdkondade ettevõtjate poolt ja ehk identiteedi seisukohalt on olulisim

Mulgimaa käsitöömeistrite koostöö, kel oleks ühiselt tegutsedes paremad võimalused oma toodangu tutvustamiseks, arendamiseks ja müügiks.

Olulisemate kitsaskohtadeks praeguses situatsioonis pidasid seminaril osalenud asjaolu, et kuigi maanteedel on olemas viiad, et külastaja on jõudnud Mulgimaale, siis seda mulgi identiteeti tegelikkuses pole kuidagi tunda. Kui räägime mulkidest, mulgi kultuurist, keelest ja tavadest, siis kus on see koht, kus saame öelda, et tule ja tunnet, millega tegemist on? Nii saigi ühe olulise märksõnana kirja Mulgimaa külastuskeskuse rajamine Helme vallas Soogemäel, mis peaks olema see koht, kus ühe talukompleksi baasil on võimalik eksponeerida kõike mulkide ja Mulgimaa seonduvat, millel mulgi identiteeti põhineb. Samuti peaks ehk turismivaldkonnana arendamisel rõhuma rohkem piirkonna omapärale, sest hetkel ei ole teadaolevalt ühtegi mulgi temaatikaga seotud turismitalu või -ettevõtjat.

Märkimist väärivad veel ka noorte ettevõtlikkuse ergutamine, mis loob noortele tugevama seotuse kodupaigaga ning aitaks end tulevikus teostada Mul-

gimaal. Seda saab edukalt teha erinevate õppeprogrammide kaudu, seades selle nii omavalitsustes kui riigi tasandil üheks prioriteediks.

Kultuuri ja identiteedi jätkusuutlikkuse tagamiseks peeti oluliseks mulgi keele ja kultuuri tutvustamise projektide jätkumist koolides ja lasteaedades, mida seni on Mulgi Kultuuri Instituudi eestvedamisel ning mulgi keelt ja kultuuri hästitundvate inimeste abiga jõudu mööda tehtud.

Arutelud Mulgimaa tuleviku teemadel jätkuvad jaanuaris 2014. aastal. Kokkusaamised, kus igaüks saab sõna sekka öelda viiakse läbi 09. jaanuaril Tarvatu Käsitöökojas, 13. jaanuaril Karksi Kultuurikeskuses, 14. jaanuaril Helme vallamajas ja 21. jaanuaril Halliste Rahvamajas. Algus iga pool kell 19.00. Detsembrikuu jooksul ootame veel ka kirjalikke ettepanekuid Mulgimaa elu edendamiseks! Palun saatke head mõtted e-posti aadressil: instituut@mulgikultuur.ee

Tulge kindlasti sõna sekka ütlemata, et ükski hea mõte ei jääks tähelepanuta!

Kärt Leppik, Andres Rõigas

Seiklused Autobahnil

Tõrva Gümnaasiumi 5. klassid käisid 9. oktoobril Autobahnil - saksa keeles kirtee. Õpilased reisisid linnast linna, sooritades etteantud ülesandeid. Eesmärk oli läbida 16 linnast võimalikult palju ja koguda samas rohkelt kilomeetreid. Kiirusepiirangut ei olnud, kuna aega Autobahnil viibimiseks oli üks tund.

Tegelikult oli tegemist Goethe-Instituudi projektiga, tutvustamaks saksakeelseid muid ja ka saksa keelt. Tallinnas asuv Eesti Goethe-Instituut on selle mängu eestindanud eesti laste jaoks. Nemand siis rändavadki Eesti koolides ringi oma Autobahniga. Seekord olid nad külas Valga Põhikoolis.

Tallinna Goethe-Instituudi keeleosakonna juhataja Anne Lind ja tema meeskond hoidsid tegevust kontrolli all ja tegid jooksvalt kokkuvõtteid. Mängijateks umbes sadakond Valga maakonna viienda klassi õpilast. Värskelremonditud koolimaja koridoridesse oligi mängu üles pandud, 16 kontrollpunkti - linna.

Mängus pidid õpilased olema julged, tegema koos õigeid otsuseid, arvestama kaaslaste arvamust ja leidma parima lahenduse. Eks see koostöö tegemine ongi mõnel hetkel kõige raskem. Selgitati välja ka võitja meeskond läbitud linnade ja kogutud kilomeetrite alusel. Mängu aeg oli nii põnev, et lapsed teeksid samasuguse innuga kaasa ka siis, kui võitjat ei selgitataks. Ülesanded olid erinevat tüüpi. Mängu loojad nimetavad mängu interaktiivseks, aga moodsa tehnika - tahvelarvuti, raadiosaatja, lauaarvuti, puldiga auto, digikaamera kõrval olid ka vanamoodsamad vahendid - käega katsudes kinnises kotis asjade ära arvamine, lõhnade nuusutamine.

Mõnelgi rühmal sai saatuslikuks ülesande juhendi läbilugemine, sellest arusaamine ning juhendi järgi tegutsemine, ikka tahaks ju teha nii nagu ise oluliseks pean. Igas linnas oli abiliseks kaasa antud reisikott vajalike vahenditega, et õige vastus lihtsamalt välja nututada.

Tõrva Gümnaasiumi 5a klass arvab:

- Päeva Valgas oli ülilahe, tore, väga äge, lõbus ja huvitav. Kõik said passid ja sinna koguti templeid.
- Üks põnevamaid ülesandeid oli sõnade otsimine täherägastikust, mis oli pörandale laiali laotatud. Poistele pakkus põnevust auto juhtimine puldiga, nii et juhil olid silmad kinni ja võistkonnakaaslane juhendas saksakeelsete käsklustega.
- Kõige rohkem elevust pakkus jalgpallifännide fotode tegemine võistkonnaga koos vajaliku fänniatribuutikaga. Koduteel istusidki õpilased bussis põse peal Saksamaa lipu värvid. Sandra: „Naljaka oli, et kui ma koju läksin, küsis mu vend, kus sa käinud oled? Ma vastasin vennale, et käisin Saksamaal. Vend küsis, et päriselt ka või?“

• Ülesanne raadiosaatjaga nõudis julgust, kuna pidi saksa keeles küsimuse esitama.

• Auhinna kättesaamiseks pidime seifi koodi ära arvama.

• Tore oli, et läbisime 3000 km.

• Me käisime paljudes linnades, näiteks Rostock, Wien, Hamburg.

Mängu lõpus tehti kokkuvõtte ja osavamatele võistkondadele jagati autasud. Väikestele auhindu Goethe-Instituudi poolt jagus kõikidele osavõtjatele, mälestuseks jäi igale õpilasele Autobahni pass.

Muljeid jagasid Sirle Jõgi ja 5.a klass

Viis päeva Läti pealinnas 3.-7. juuli 2013

Riias toimuvale Läti tantsupeole kutsus Helme valla rahvatantsurühma „Jandali” Helme valla sõprusvald otse teispool piiri asuv Läti Vabariigi Nauksēne vald. Tantsurühm „Jandali” läks sinna peole koos samuti Valdeko Kalamehe juhendatava Hummuli valla tantsurühmaga „Pastlapoolikud”. Oleme „Pastlapoolikutega” juba kaks hooaega koos harjutanud ja esinenud. Seekord läksime Riiga üheksa tantsupaariga.

Lätis toimus sel aastal 30. juunist kuni 7. juulini XXV üldlaulupidu ja XV tantsupeu, osalejaid oli umbes 40 000.

Suurele peole koos lätlastega, läti tantse meid tantsima ei lastud, neid me veel ei oska. Valdeko saatis juba möödunud aasta detsembris Läti video, valikuga meie tantsudest ning see saigi määravaks, me osutusime kõlblikuks. Kogu organiseerimine oli Nauksēne valla kultuurijuhhi kanda. „Ja” sõna saadud, alustas Valdeko kava koostamist, et osaleda Läti Laulu- ja tantsupeo raames toimival omalaadisel kultuurfestivalil Riia kesklinnas.

Algselt pidi meie kava olema kuni 40 minutit pikk, aga hiljem lühenes see vajalik minutite hulk 30-ni. Sellesse ajavahemikku planeeris Valdeko 11 tantsu, mis aga hiljem kahanes 10-ks tantsuks, sest üheteistkümmes ei mahtunud enam poole tunni sisse ära. Enamus meie ühistrühma tantsijatest pole kunagi pidanud sellise koormusega esinema. Siin kodu ümber erinevatel pidudel üles astudes, aetakse tavaliselt läbi kahe kuni nelja tantsuga kontserdi kohta. Eesotsas Valdekoga planeerisime juba aprilli lõpus, et sellise hulga tantsude äraõppimise jaoks on vaja korraldada nn tantsulaager. On vaja leida saal ning leida aeg, mis kõikidele sobiks ning kaks pikka päeva harjutada ning testida ka seda, kuidas tantsijad jaksavad selle poole tunni kontserdi läbi tantsida.

Tantsulaager toimus laupäeval-pühapäeval, 15.-16. juunil Helme valla Kookküla rahvamajas, kõik üheksa paari tulid kohale ning mõlemal päeval harjutasime Riias esitamisele tulevaid tantses keskmiselt kuus tundi. Kõik tantsijad läbisid koormustesti, aga mitte keegi ei tea mitu kilomeetrit me läbisime, kui me oleks jooksnud, aga see koormus oli muljetavaldav. Valasime pangende kaupagi hiigi ning tantsud saidki selgeks.

Kolmapäeval, 3. juulil startisime kell 9.00 Tõrvast kahe autoga, kolmas auto startis Järvesilmalt ning neljas Valgast. Kuskil enne Valmierat kontrollisid meie ID-kaarte kolm kena Läti naispolitseinikut. Esimese peatuse tegime Valmieras ja Riia vahelisel teelõigul, parkisime ühes kohvikute paradiisis. Selles peatuskohas olid toredad monorelsil paadid, milles sai istuda ning need liikusid tõstuki abil, võta aga sangast ja sind veetaksegi mäele. Ainult, et alla sõites jäid samasse paati. Tegime tutvust läti jäätisega ning kogu keskkond oli ootamatult läti keelne.

Ilm oli päikeseline ja soe ning sõit kulges kiirelt ja juba olimegi Läti Vabariigi pealinnas Riia piiril. Pärast pisikest linnasõitu tomtom navigatsiooni seadme abil jõudsimegi sihtkohta Riia kesklinna Avotu tänavale maja number 41 juurde. Seal asus üks kool, mille väravad avas meile Nauksēni valla kultuuri-

Fotol Jandali ja Pastlapoolikud Riias

Tarmo Tamm

juht ja meie karavani neli autot veeresid sisehoovi.

Esimene vaatamisväärsus, mis selles hoois meie tähelepanu köitis oli õuele paigaldatud kolme dušikabiini pesula. See oli omakorda ühendatud sooja ja külma vee torustikuga, mis kulges asfaldil. Alguses arvasime, et see on ainult lätlastele, aga hiljem pesime meiega endid seal, majas oli dušse vähe. Meile eraldatud klassiruum asus neljandal korusel.

Laotasime madratsid põrandale ning meid ootas juba lõunasöök koolisööklas ja esimene treening. Esimesel täistreeningul võtsime läbi kogu kava, Tarmo vajutas lugusid käima, ilm oli kuum ja hiigi voolas. Saime tuttavaks tütarlaps Paulaga, kes oli meie saatja Riia linnas meie esinemiste päevadel. Enne õhtusööki toimus esimene esinemine Riia kesklinnas ühe käsitöögildi maja aiaga piiratud hoois, kõnniteekividega sillutatud platsil. Enne seda esinemist võttis Läti Raadio Valdeko käest intervjuu.

Enne meid esinesid rumeenlased ja soomlased. Hoolimata sellest, et esinemise plats oli väga kitsas, läks esinemine väga hästi, publik elas hoogsatele tantsudele kaasa. Pärast esinemist läksime jala majutuskohta, mille peale kulus terve tund. Koolimajas anti õhtusöök ning pärast söömist otsustati kogu seltskonnaga välja minna. Samal ajal läks Valdeko abikaasaga Kipsala messihalli tantsujuhtide vastuvõtule.

Neljapäeval, 4. juulil ärkasime puhanuna, söime hommikust ning kohe alustati uute plaanidega. Pärast hommikusööki sõitsime Jürmalasse mere äärde päikest võtma ja suplema. Jürmala on Riias 25 km kaugusel. Jürmalasse sissesõidul pani meie autojuht Eero ühte pilusse 1 latise mündi. Jürmalasse sõitis kollektiiv Eero, Tarmo ja Kaido autodega. Parkimiskohad leitud, läksime Jürmala ajaloolisele 33 km pikkusele rannajoonele päevitama ja veemõnused nautima.

Päevitasime, suplesime, jalutasime, liiv sillerdas merevees, vesi oli karge, päike oli terav ja küpsetas hästi. Kui peetamisest villand sai, joodi rannakohvi-

kus õlut ja söödi jäätist. Lõunasöögi jätsime vahele, sest keegi ei tahtnud rannamõnused nii lihtsalt loobuda. Söömiseks oleks pidanud Riia kesklinna, oma koolimaja, tagasi sõitma. Ometigi saabus aeg Jürmalast lahkuda, meid ootas ees õhtusöök ning esinemine Riia messihallis Kipsalas. Sissesõit sellele messihalli parkimisplatsile oli tasuline - 2 latit, mis oli kõigile üllatuseks. Aga muudmoodi ühe väikese riigi majandust ei olegi võimalik tõsta, nii arvas Marek. Kontsert algas seal päikesest kuumaks köetud ruumides kell 19.00 ning meie esinemine toimus 21.30. Seekord oli tegemist korraliku esinemisplatsiga, tantsuala oli suur ning vaibaga kaetud.

Enne oma etteastet võttis meiega intervjuu Läti Televisioon, seekord rääkis Sigrit. Esinemine läks igati hästi, mõni kukkus, kaotati ära üks kaabu, üks püksite pael, aga tunne oli vägev ning rahvas elas kaasa. Poole esinemise pealt jõudsid meid vaatama Lauri ja Kaili („Pastlapoolikute” tantsijad, kes viimase hooaja vahele jätsid), kes olid seal kandis puhkust veetmas. Kahel planeeritud kontserdil esitasime kümme tantsu: „Sangaste Jussi Armulugu”, „Tantsukingad”, „Ingliska”, „Sind taevatähni”, „Jooksupolka”, „Mulgi polka”, „Härjantants” (meestele), „Kaera-Jaan” (naistele), „Lugu poegadest” (meestele), „Lustilugu”.

Viis inimest meie hulgast lahkusid õhtul pärast esinemist kodumaale tööle, et pühapäeval tagasi rongkäigule tulla. Ülejäänud olid otsustanud veeta kaks vaba päeva Riias, et seda linna nautida. Veetsime hiljem aega karastavate jookide ja lauamängude seltsis. Klassi ukse taga toimus hiljem rahvusvaheline piiriüleline koostöö, meid Riiga kutsunud Nauksēni valla tantsurühma liikmetega.

Reedel, 5. juuli hommikul käidi Riia kesklinnas käsitöölal. Söime lõunat ning läksime Daugava staadionile Läti tantsupeo kontserti vaatama. Kokku andsid läti tantsijad viis kontserti, esimene 4. juulil ning 5. juulil ja 6. juulil mõlemal päeval kaks. Tantsupeo tantsud olid kiired ja tantsijaid oli arvukalt. Väga palju oli platsil atribuutikat, küll

pikad puust kaikad, korvid nn lõngakeradega, linasest riidest nn jahukotid, kõvera otsaga puust jalutuskepid. Naistel pole seelik kirivööga kinni kängitsetud, vaid selle vööga mängitakse tantsu ajal. Käed on tantsijatel puusas lahtise käena, nagu võimlejal, meil Eestis peab rahvatantsija puusas olev käsi olema rusikas.

Osa seltskonnast lõbutse Jürmala veepargis, õhtul pärast lätlaste tantsupeo kontserti jalutasime Riia vanalinnas.

Õhtuks oli juba hommikul kokku lepitud, et öösel kell 00.30 toimub sõpruskohtumine Nauksēni rühma liikmetega. Kuna nende selle päeva teine kontsert lõppes alles kell 00.30, siis alustasime laua katmist ning kohtumine algas šampanja pudelite lahtitegemisega umbes kell 1.30. Joodi karastavaid jooke, söödi peenemaid suupisteid, aeti juttu rahvusvahelisest olukorrast, eelkõige millega tegeleme meie ja mida teevad nemad. Meie suureks abikeeleks oli vene keel. Päriti euro kohta, Lätis hakkab euro 2014 aasta algusest kehtima. Viimased piiriüleline koostöö vestluspoolel töötasid järgmise päeva varaste hommikutundideni.

Laupäeval, 6. juulil nautisime täiel rinnal Riia kesklinnas toimuvat, käisime poodlemas, käsitöölal ja lihtsalt linna vaatamas. Pärast õhtusööki mängiti koolimajas veel lauamänge. Läksime veel keskööks, ehk kella 00.30 Daugava staadionile, seal lõppes selleks ajaks viimane tantsupeo kontsert ning pärast selle lõppu toimus nn simman. Vaatasime viimase kontserdi lõpuni ning pärast ametlikku osa läksime ka oma rühmaga suurele platsile tantsu keerutama.

Pühapäeval, 7. juuli hommikul saabusid koolimaja kõik need seltsilised, kes vahepeal koju sõitsid ning lisaks veel tulid vallavanema abikaasa ning suverporter Sandra Saar ajalehe „Valgamaalane” juurest. Rongkäigus pidime ju esindama väärikalt Helme valda ja Valgamaad ja olema visiitkaart Eestile. Nauksēne sõprusrühm võttis meie rühma koolimajast oma busside peale ning nii saime kerge vaevaga Riia vanalinnas, rongkäigu algusesse, Torni tänavale. Lõ-

puks umbes kella 11.00 paiku hommikul alustasime liikumist. Olime Eestist ainukesed tantsijad ning rongkäigus ootas meid selle 2,5 km vältel eriline vastuvõtt. Kõikidel meil olid käes pisikesed eesti lipukesed ning kõige ees oli Helme valla silt, siis suur Eesti lipp ning Helme valla lipp. Pealtvaatajaid oli tohutult nii vasakul kui paremal, nii kui me avalikuse ette astusime asuti meid häälekalt tervitama ning meie ülesandeks jäi ainult tervitustele vastata, olime ülimalt populaarsed. Sellist kaasaenamist Tallinna laulu- ja tantsupeo rongkäigus ma ei mäleta.

Kodumaises rongkäigus tervitavad marsijad tavaliselt pealtvaatajaid, Riias oli vastupidi. Tervitused millega meid pealtvaatajate poolt kostitati: „Tere”, „Elagu Eesti”, „Kaks õlut”, „Elagu Eesti”, „Ilus Eesti poiss”, „Terviseks” ja muidugi öeldi meile korduvalt „Igaunija”, aga enamik tervitusi olid eestikeelsed. Pärast rongkäiku kinkisime Nauksēne vallavanemale pudeli „Vana Tallinnat” stiilses mulgi mustri pudeli-hoidjas, mis vahetult pärast kinkimist keset päeva Riia kesklinnas ka tühjaks joodi. Enne pudeli avamist ütles Nauksēne vallavanem tervituse „Head uut aastat”.

Koolimaja jõudes pakkisime oma asjad kokku ning algas sõit laulupeo kontserdile Mežapargis Riia äärelinnas. Valdeko ja Tarmo abikaasadega sõitsid pärast autode parkimist ühistranspordiga Läti välisministeeriumisse vastuvõtule. Meile oli eraldatud laulupeo piletid. Mind algselt laululava territooriumile ei lastud, kuna mul oli fotokotis liiga hea fotoaparaat, selliste asjade sisseviimine oli keelatud, viisin selle siis 1 km kaugusele parklasse autosse tagasi. Sain pärast fotokoti äraviimist laulupeo alla sisse.

Kontsert algas kell 19.00 ning kavalahel oli märgitud 50 laulu ja pala. Kuulasime kontserti poolteist tundi ning kella 22.00 paiku asutasime koduteele. Tegelikult oli kontsert kestnud umbes kella 1.30-ni ning laululembesed lätlastes pidutsesid ajakirjanduse andmetel kella viieni hommikul. Laulu ajal ei tohtinud kõndida, siis kui laul algas, tõmmati kahe spetsialisti poolt nööri diagonaalsi iga pingi sektori vahele, laulu vaheajal oli nööri maas. Laulu peab saama kuulata. Laulu ajal ei tohtinud ka valjuhäälselt lobiseda, kohemaid tabas meid kuri pilk ja läti keelne märkus.

Koju jõudsim kella ühe paiku öösel juba esmaspäeval, 8. juulil 2013 aastal.

Riia linn meeldis mulle väga, sellel linnal on sellist suurlinniku väärikust. Laiad tänavad, selle linna suurust arvestades mõistlikult rahulik liiklus, ei mingit vaheletrügimist, eputamist ega suurstemist. Ei kohanud mina seda uhkeldamist ega poosetamist, mida Tallinnas igal sammul kohtab. Asjalik Euroopa suurlinn askeldas oma kohalikes keeltes (läti ja vene keel). Ainuke asi mis tundus kummaline, oli see, et kogu aeg tabas nii autosid kui ka jalakäijaid punane foorituli. Tallinnas jookseb see nn „roheline laine” kuidagi mõnusamalt.

Suur tänu Helme vallale selle suurepärase Riia reisi eest!

Muljeid Riias vahendas „Jandali” tantsija Silvar Lelle

Uus hingamine Tõrva kinohoonele!

Tõrva Linnavalitsus osales 25. novembril toimunud osatühingu Skarholm pankrotivara enampakkumisel, soetades 22 500 eurose alg hinnaga Tõrva kinohoone.

Tõrva linnapea Maido Ruusmani sõnul oli Tõrva kinohoone lagunenu ja risustas juba aastaid Tõrva kesklinna väljanägemist. „Kuna hoone hind enampakkumisel oli niivõrd madal, nägime linnavalitsuses ohtu, et keegi võib kinnistu omandada lihtsalt raha paigutamise eesmärgil, ilma, et alustaks realselt hoone korramist,” lisas Ruusmann.

Esmaseks eesmärgiks on viia ajalooline kinohoone seisukorda, et vältida hoone edasist lagunemist. Praeguseks on Tõrva Linnahoolduse Asu-

tuse töötajad puhastanud hoone veerennid, viinud majast välja prahit ja kontrollinud elektrisüsteemi ning küttekolded.

Tõrva Linnavalitsus näeb hetkel võimalust rajada kinohoonesse multifunktsionaalne meelelahutus-, vabaaja- ja koolituskeskus. Ideede ja mõtete kogumiseks on plaanis linnavalitsusel korraldada 2014. aasta alguses avalikud mõttetalgud, et pakuda väärikale hoonele väärikat tulevikku.

Tõrva kinohoone avati 1. septembril 1953. aastal. Hoones näidati kino kuni 2004. aastani, mil linnalt hoone soetanud erafirma otsustas filmide näitamise lõpetada.

Tõrva Linnavalitsus

Tiiu Madal

Tähistati 2. adventi

8. detsembril tähistati Tõrva Kirik-Kammersaalis 2. adventi.

Esinesid lasteaia Mõmmik ja lasteaia Tõrvalill lapsed, Tõrva Laulustuudio solistid ja Tantsustuudio Lys

tantsijad, samuti Tõrva Gümnaasiumi algklasside õpilased. Õhtut juhitasid Tõrva Gümnaasiumi õpilased Hardo Adamson ja Romet Piller.

Tiiu Madal

Alal tegutsevad käsitöömeistrid

Ala käsitöömeistrid alustasid tegevust üle aasta tagasi, seltsitegevusest võtavad aktiivselt osa kõik liikmed. Oma tegevusse oleme ka kaasanud Ala Põhikooli õpilasi. Käsitöömeistrid saavad kokku teispäeviti Ala koolimaja ruumides, kus valmistame käsitööesemeid savist ja teistest looduslikest materjalidest. Ülle Rosenbergi juhendamisel valmivad mitmesugused savist nõud, laua- ja seinakaunistused, küünlaalused ja palju teisi huvitavaid saviesemeid.

Oleme korraldanud mitmeid näitusi tähtpäevadel ja kevadel emadepäeval. Kaasa oleme aidanud ka Ala rahvamajas korraldatud Mulgi pööpäeva meisterdamistegevustel.

Meie tegevust on toetanud Helme vald. Oleme ka kirjutanud projekti KOP-i kahel korral taotluse ja projektid on ka rahastatud. Täname toetuse eest.

Kaja Hass, seltsingu liige

155. kohtumine üritustesarjast JUURED

Vello Padrik, Peeter Padrik, Tarmo-Tanel Padrik. 16.novembril kogunesid Tõrva kirik-kammersaali järjekordsele kokkusaamisele tõrvalased, kes huvitatud Helme kihelkonnast pärit tuntud inimeste elust ja kogemustest. Vahetult enne üritust oli kammersaalis välja pandud näitus üritustesarja JUURED raames valminud DVD-est.

Seekord oli Ilmar Kõverik meiega kohtuma kutsunud nimeka perekonna – Räpina haigla arsti, onkoloogiakirurgi Vello Padriku ning tema pojad Peeter ja Tarmo-Tanel Padriku. Peeter Padrik on onkoloog, Tartu Ülikooli Hematoloogia- ja Onkoloogiakliiniku direktor. Tarmo-Tanel Padrik jurist. Vello Padriku isapoolne suguvõsa on pärit Helme kihelkonnast.

Vello Padrik Tiiu Madal

Vello Padrik on raamatu „Arstiaabist Räpinas läbi kolme sajandi“ autor. Kohtumisel rääkimasid kuulajaid muusikaga Maie Koldits klaveril ja Valju Kasuk viiulil, mängides Gennadi Podelski, Heino Elleri ja Sven Malmi loomingut.

Mõned nopped Vello Padriku ja tema poegade vastustest kuulajate küsimustele:

- Onkoloogia ei ole söelaga vee kandmine. Arstid kohtavad tihti aastatetaguseid tänuilikke patsiente.
- Ei maksa üle pingutada käsimüügiravimite tarvitamisega – enne diagnoosi, siis ravi.
- Ärge otsige elu mõtet, vaid nautige elu.
- Nõukogude meditsiin ei olnud humaanne, ravitulemused olid halvemad kui mujal maailmas.
- Lisaks tööle peab inimesel olema ka mäng – sport, muusika vms.
- Sellist aega ei pruugi tulla, kui vähki enam ei ole.
- Vähihirk väiksem siis, kui pikaajaliselt süüa rohkesti puuvilju.
- Stress ei tekita vähki. Loiuks jäämine on samuti kahjulik.
- Söögem vähem loomseid rasvu, vähem soolast ja suitsutatut.
- Kui on mingi tervisehäda, tuleb minna kohe arsti juurde.
- Küsigem ka teise arsti arvamust.
- Helme kirik oli jõulude ajal väga uhke, kuuskedega ehitatud ja rohkelt valgustatud.

Akadeemik Rein Einasto lausus kohtumise kokkuvõtteks järgmist: neljateistkümnenda üritustesarja JUURED on kõrgkultuuri hea näide. Need kohtumised annavad edasi palju elutarkust, iga kuulnud saatus on erinev, on õpetlik ja oma sisult väärtuslik. Seda elutarkust on järgnevatele põlvetele väga vaja. Ilmar Kõverik oskab üritusi nii korraldada, et tekitab vajadus tagasi tulla.

Tiiu Madal,

Tõrva linnavalitsuse Avalike suhete spetsialist

Emmi unt

4. novembril toimus Tartus Eesti Rahva Muuseumis üritus sarjast JUURED teemal Emmi Unt. Ürituse korraldas Tõrva kirik-kammersaali juhataja Ilmar Kõverik.

Emmi Unt sündis Helmes 7.vebruaril 1914.aastal käsitöölise perekonnas, elas Valgas, kus suri 17.mai 2006.aastal. Teda tuntakse kui Emakeele Seltsi ja Eesti Rahva Muuseumi kohaliku kirjasaatjat. Emmi Undilt on ERM-i arhiivis kirjutised linakasvatusest, lõnga valmistamisest, saunast ja vihtlemisest, mesilaste pidamisest, naiste käsitööst, eluolust Valgamaal ja paljust muust. Emmi Undil oli palju huvialasid: aia- ja käsitöö, laulmine, kitarrimäng, lugemine ning kaastööde saatmine kohalikele ajalehele. Ta hindas kõrgelt rahva vaimset vara. 4. novembril tegi Eesti Rahva Muuseumi peaarhiivar Tiina Tael kohtumise tõrvalastele Emmi Undi ettekande. Giid-metoodik Virve Tuubel tutvustas Eesti Rahva Muuseumi näitusemaja püsiekspositsiooni. Muusikalisi vahelusi pakkusid viiuldajad Andri Annus ja Hanno Maadra.

Tiiu Madal,

Tõrva linnavalitsuse Avalike suhete spetsialist

Virve Tuubel (paremal) tutvustamas tõrvalaste püsiekspositsiooni Ilmar Kõverik

Ritsu kooli tegemised

Kadripäeval, 25.novembril tulid õpilased kooli kadridena valgetes riietes. Eelnevalt oli iga klass selgeks õppinud etteaste, mis seotud rahvakalendri tähtpäevaga. Oma etteaste esitati Helme Raamatukogus. Seal võttis kadrisid vastu tädi Kaie, kes tutvustas kadripäeva kombeid. Lastele meeldisid eriti mängud, mida mängiti vanasti kadripäeval. Kadriatele jagati õunu ning kompekke.

Kadriperel on hea meel, et raamatukogu asub nüüd kooliga ühes hoones. Koolipere soovib meeldivat koostööd raamatukoguga! Järgmine üritus

raamatukogus toimub juba 11. detsembril, mis on sel korral jõuluteemaline.

Nüüdseks oleme jõudnud juba adventiaega. Üha kiiremini lähenevad jõulud. 3.detsembril oli Tartus Vanemuises jõuluetendus „Lotte jõulupidu“, mida käisid vaatamas ja kuulamas lasteaiaväga vanem rühm ja kogu koolipere. Suur tänu vanematele, kes võimaldasid lastele nautida Lotte tegemisi.

Ritsu kool soovib kõigile kaunist adventiaja jätku!

Jaana Veri, Ritsu kooli õpetaja

Kadripäev Ritsu koolis

Jaana Veri fotod

Uued naabrid

Tõrva linna inimesed on saanud endale uued naabrid, Tõrva Kodusse kolis veebruaris koguni 60 inimest.

Kolimine oli küll juba ammu teada, kuid teisalt oli ka teada, et need naabrid on natuke teistsugused. Täna on uued naabrid kohal olnud kaheksa kuud, neid võib kohata nii tänaval kui poes, kontserdile ja teatrissegi tulid nad kohale ja isegi kiriku on need uued naabrid üles leidnud. Kes nad on ja mida nad teevad?

Haigus ei küsi tules

Tõrva Kodus pakume ööpäevaringset erihooldekandeteenust psüühilise erivajadusega täiskasvanud inimestele. Psüühiline erivajadus võib olla nii kaasasündinud (näiteks Downi sündroom või sünnituse ajal hapnikupuudusest saadud ajukahjustus) või elu jooksul tekkinud. Haigus ei küsi tules ei vanust, sugu ega perekonda. Kui paljudest haigustest saab inimese terveks ravida, siis mõni haigus jääb saatajaks elu lõpuni – näiteks kõrgvererõhutõbi. Kuid selliseidki haigusi saab ravides kontrolli all hoida ning kroonilisest haigusest hoolimata võib inimene elada aktiivset ja täisväärtuslikku elu.

Kui aga haigus on selline, et päris omapead hakama ei saa, siis vajab inimene toetust. Tõrva Kodu pakubki kodu 60 inimesele – mehi ja naisi pea pooleks, kes vajavad tuge, juhendamist ja meditsiinilist abi, et oma igapäevaelu võimalikult tegusalt ja täisväärtuslikult elada. Lisaks paarikümnele tegevusjuhendamajale on Tõrva Kodus abiks koduõde ja psühhiaater.

Nõukogude ajal salati maha

Psüühilise erivajadusega inimeste erihooldekandeteenust on valdkond, mis on viimastel aastatel Eestis jõudsalt arenenud. Nõukogude aja pärandina elasid paljud psüühilise erivajadusega inimesed tänastest keskustest kaugel, tihtipeale vanades mõisahoones. Nad olid ühikonnast eraldatud, mis kajastas toonast üldisemat hoiakut – teistest erinevaid inimesi polnud tarvis, nad peideti silma alt ära.

Kindlasti ei julge keegi väita, et amortiseerunud mõisahoones või metsa peidetud nõukogude-aegses ühiselamu tüüpi hoones oleksid nüüdisaegsed või inimväärsed elutingimused. Veel vähem saaks öelda, et need elutingimused vastavad erivajadusega inimeste vajadustele.

Eraldatud asupaiga tõttu oli transpordiühendus seniste erihooldekodude juurde vilets või puudus sootuks, ning seega ei olnud erivajadusega inimestel võimalik paljusid meile nii isendastmõistetavaid argiseid toiminguid teha – poes käia, minna apteeki või arsti juurde, külastada raamatukogu või kul-

tuuriüritust, ajada vajalikke asju ametnikega, pangas või postkontoris käia. Piltlikult öeldes ei olnud seda tüüpi hooldekodudes peale söömamineku, telekava vaatamise ja oma tuppaga magama naasmise suurt palju muud võimalik peale hakata ning lisaks füüsilisele eraldatusele olid erivajadusega inimesed määratud passiivselt oma päevi õhtusse veeretama. Kuid igaüks meist tahaks ju tunda end vajaliku ja väärtuslikuna ja elada võimalikult aktiivset elu!

Kodus Tõrva Kodus

Täna on muutunud mõtteviis ja arusaamad sellest, kuidas erivajadusega inimesi kohelda ning AS Hoolekandeteenused on erihooldekodude reorganiseerimisprojekti raames rajanud nüüdisaegsed kodud erivajadustega inimestele – just nii me neid nimetame – 11 Eestimaa paika, teiste seas ka Tõrvasse.

Meie uus kodu koosneb kuuest peremajast, milles on kaasaegne ja erivajadusega inimeste vajadustele vastav elukeskkond. Igal Tõrva Kodu elanikul on võimalik eralduda oma isikliku toa hubasesse privaatsusse, kuid võtta ka osa ühistest tegevustest majades paiknevates avarates kööginurgaga elutubades ja ühisel õuealal. Meie kodu elanikud ei istu passiivselt, käed rüpes, vaid tegutsevad, tehes igapäevaseid töid ja tegemisi, nagu enamust meist – peevad nõusid ja pesu, koristavad toad ja hoiavad ühiselt korras majade ümbruse. Tehakse sporti ja käsitööd ning vabal ajal tegeletakse hobidega.

Meie peremajadest koosnev Tõrva Kodu ei piira aed ning usun, et mõned meie inimesed on linna peal juba tutvaks saanud – kes rohkem ümbritsevas kogukonnas ringi liiguvad. Rohkem on neid, kes tegutsevad peremajades ja meie õuealal. Harjumine võtab ikka veel aega ja algus ei ole kerge, sest kõik on uus. Majad, toad, inimesed, töötajad ja koht ise.

Ümbritseva kogukonna sõbralikkus ja toetus on meile olulised ning võin nüüd, kümme kuud hiljem öelda – peaaegu kõik tunnevad ennast siin, Tõrva Kodus, nagu kodus. Oma tuba; inimesed, kellega ühes majas elatakse ja Tõrva on saanud omaks. Tekkinud on turvatunne – inimesed elavad oma kodus.

Selle lühikese aja on oleme tundnud väga paljude inimeste ja asutuste head tahet. Täname kõiki kes on oma abi meile pakkunud või meile vastu tulnud. Aitäh kõikidele inimestele, kes on toonud meile riideid, õunu või mööblit. Aitäh asutustele, kes on aidanud teatripiletite või suure panniga. Oleme kõikidele väga tänulikud.

Kodus, Tõrvas, üheskoos rõõmude ja muredega, toimetuste ja üritustega.

Reet Asmer, Tõrva Kodu juht

Kuidas ravimite eest vähem maksta?

Tänapäeval on ravimid väga kallid. Soodusravimite omaosaluse vähendamine on haigekassa lähiaastate prioriteet. Peame oluliseks, et ravimi patsiendi poolt tasutav summa ehk omaosalus ei oleks takistuseks vajaliku ravimi kasutamisel. Omaosaluse vähendamisel on oluline patsientide teadlikkus oma õigustest soodusravimite ostmisel.

Vahe on ravimi hinnas

Mari põeb kõrgvererõhutõbe ja peab seetõttu tarvitama regulaarselt mitmeid ravimeid. Aastaid võttis ta originaalravimit Norvasc 10 mg üks kord päevas. Ühes pakis oli 30 tabletti, mida jätkus 30 päevaks. Ravimi hind 15,04 eurot. Haigekassa küll kompenseeris ravimi piirhinnast 90%, kuid sellest hoolimata pidi Mari maksma iga kord apteegis 13,48 eurot. Nüüd kirjutas perearst Marile toimeainepõhise retsepti. Mari valis apteegis kõige odavama ravimi, mille hind on 2,90 eurot. Nüüd maksab Mari apteegis vaid 1,43 eurot. Nii hoiab Mari ühes kuus raha kokku 12,05 eurot.

Mis on toimeainepõhine ravim?

Ravim koosneb toimeaine(te)st ja abianetest. Toimeaine ravib või leevendab haigust, seevastu abianed on ravimi vajalikud selleks, et toimeaine oleks manustatav soovitud kujul (nt tablettina, salvina, aerosoolina).

Geneeriline ravim on originaalravimiga sama toimeainet sisaldav ravim. See on mõeldud samade haigusseisundite raviks ning on sama tõhus, ohutu ja kvaliteetne kui originaalravim.

Originaalravim ja geneeriline ravim

Originaalravim on esimesena leiutatud ja kasutusele võetud uut toimeainet sisaldav ravim. Tootja on selle uue ravimi osas läbi viinud kõik vajalikud uuringud ja kliinilised katsetused ning seetõttu on ka ravim kallim.

Enamasti on see ravim patenteeritud. Pärast patendiaja lõppu (tavaliselt 6–20 aasta pärast) võivad ka teised firmad hakata seda sama toimeainega ravimit tootma. Ning neid ravimeid nimeatakse geneerilisteks ravimiteks.

Geneeriline ravim on ohutu

Geneerilise ravimi tootja peab tõestama, et ravim sisaldab sama toimeainet täpselt samas koguses kui originaalravim ning see avaldab organismis samasugust mõju kui originaalravim.

Samuti peab geneerilise ravimi tootja tõestama, et ravimi tootmisprotsess vastab kehtestatud nõuetele. Geneeriline ravim võib erineda originaalravimist abianete osas ja ravimi välimuse osas, kuid ei tohi erineda toime tõhususe, kvaliteedi ja ohutuse osas.

Eesti apteekides turustatakse ainult selliseid ravimeid, mis on läbinud Ravi- miameti range kontrolli.

Toimeainepõhise retsepti alusel saab valida taskukohaseima hinnaga ravimi

Ravimit määrates kirjutab arst retseptile üldjuhul ravimi toimeaine.

Kui Eestis on müügil mitu sama toimeainet sisaldavat ravimit, siis pakub apteeker erineva hinnaga preparaate ostjale valida. Nii on ostjal võimalik valida taskukohaseima hinnaga ravim.

Täna on kindlustatu omaosalus 6,41 eurot ühe retsepti kohta. Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga on omaosalus vähenenud 4%.

Kindlasti on seda mõjutanud asjaolu, et toimeainepõhiste retseptide osakaal on originaalravimite kirjutatud retseptidega võrreldes möödunud aastaga kasvanud ligi 10%. Toimeainepõhine retsept võimaldab patsiendil teha apteegis kallimate originaalravimitega võrreldes soodsamaid valikuid.

Parima valiku tegemisel abistavad Teid arst ja apteeker.

Ene Kiisk,

Eesti Haigekassa usaldusarst

Helme-Tõrva Elu tervitab uusi ilmakodanikke

ELIISE ALASI
15.11.2013

RAMONA REINBERG
06.11.2013

Kevade keskuse arvutipoes

* Arvutite remont ja hooldus
* Ordi arvutite garantiremont
* Mustvalge ja värviline paljundus A4
* Dokumentide kiletamine
* Videokassetide digitaliseerimine
Kojukutsed: 501 5282,
info@silverarvuti.ee
Kauplus avatud E-N 12-17
Väljakutsed E-N 9-12, R 9-17

Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid hinnaga
kuni 10 000 eurot/ha.
Kinnistud võivad olla tehtud raie-
või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

**OSTAME
METS- ja
PÕLLUMAAD.**

ÜLE 15 AASTA EDUKAID KOGEMUSI!
Metsatervenduse OÜ,
info tel 509 1575,
www.metsatervenduse.ee

Tartumets
ostab
metsakinnistuid
ja põllumaid
kogu Eestis.
Tel 5557 7007.
janno@tartumets.ee
www.tartumets.ee

PUURKAEVUMEISTRID
Puurkaevude ja -aukude projekteerimine, puurimine ning likvideerimine. Vee- ja kanalisatsioonitorustike, septicite ja süvaveepumpade paigaldus.
Lisainfo tel 50 21 279
www.puurkaevumeistrid.ee

KULTUURISÜNDMUSED DETSEMBRIS

19. detsembril kell 9-16 Tõrva keskäljakul Jõululaat
Kohal kauplejad üle Eesti! Tulge kogu perega! Info 58050167

20. detsember kell 19 Tõrva kultuurimajas
Pidu „Talvele vastu“. Esinevad Tõrva kultuurimaja kollektiivid.
Tantsumuusikat teevad Lea ja Tõnu

21. detsembril kell 20 Jõulupidu Ala rahvamajas
Meeleolu loob MARCO ja tantsurühm. Pääse etetellimisel 6 eurot,
peoõhtul 10 eurot. Info 53411816

22. detsember, 4. advent kell 16 Tõrva Kirik – Kammersaal
Tõrva Muusikakooli kontsert

27. detsembril kell 20 Koorküla rahvamajas
Vana-aasta õhtu. Tantsumuusika ans. ABSOLUT-LÜHIS Järvamaalt. Töötab puhvet.
Pääse 4 eurot

29. detsember kell 16 Tõrva Kirik – Kammersaal
Sõnalis-muusikaline põimik „Hetked ajas...“ Tõrva linnapea aastalõpukõne

Äsja ilmus Tõrva linna kauplustesse müügile **Helgi Teenurme raamatu**
„Lehekülgi Tõrva ajaloo“ teine, parandatud trükk. Raamatust leiab palju
huvitavat Tõrva linna kohta. Raamatus on 54 must-valget ja 73 värvifotot.
Raamat on hea kink jõuludeks või uueks aastaks.

KIRIKUTEATED

22.dets kl.11 IV advendiaja pühapäeva jumalateenistus Tõrva Misjonimajas, teenivad pastorid Alari Allikas ja Arvo Lasting

24.dets kl.14 jõuluõhtu jumalateenistus Taagepera kirikus, laulab Sillervo

24.dets kl.16 jõuluõhtu jumalateenistus advendiaja Helme kirikus, laulab Hermes

25.dets kl.11 I jõulupüha jumalateenistus armulauaga Helme kirikus

25.dets kl.14 jõulu-jumalateenistus Riidaja kirik-kabelis

31.dets kl.16 vana-aasta jumalateenistus armulauaga Helme kirikus

1.jaan kl.11 uusaasta jumalateenistus armulauaga Helme kirikus

5.jaan kl.11 kolmekuningapäeva jumalateenistus armulauaga Helme kirikus

5.jaan kl.14 kolmekuningapäeva jumalateenistus Taagepera kirikus

Leeritund 26.detsembril kl.11 Helme kirikus.

K

KASKAAD-TS OÜ

- PVC aknad
- Aknalauad
- Veeplekid
- Metall- ja puituksed
- Paigaldustööd
- Viimistlustööd

Kevade Keskuses,
Kevade 4, Tõrva
E-R 9-17
Tel/fax: 766 1525

Vabaduse 19, Valga
E-R 9-17
Tel/fax: 766 1025

**Järgmine
Helme-Tõrva Elu
ilmub
30. jaanuaril 2014.**
Toimetus ootab kaastöid
hiljemalt 20. jaanuariks.

Tõrva talispordiüritused 2014

1. jaanuar – uue aasta I suusa- ja kõnnimatk
12. jaanuar – suusaseriali I sõit Härma suusaringil
17. jaanuar – suusaseriali II sõit gümnaasiumi valgustatud rajal
19. jaanuar – II suusamatk – ülemaailmne lumepäev
26. jaanuar – suusaseriali III sõit Härma suusaringil
7. veebruar – suusaseriali IV sõit gümnaasiumi valgustatud rajal
9. veebruar – III suusamatk
14. veebruar – suusaseriali V sõit gümnaasiumi valgustatud rajal
24. veebruar – IV suusamatk – üheskoos suuskadel ümber maakera
24. veebruar – talvine rattakross

TÕRVA
LIIGUB!

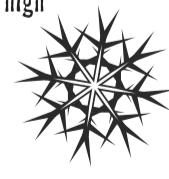
TÕRVA
SPORDISELTS

MEIE
LIIGUME

Tõrva
Linnavalitsus

Jooksev info www.torva.ee

2. märts – suusaseriali VI etapp Härma suusaringil
9. märts – IV Härma suusamaraton

ID- kaardi vahetusest 2014 aastal

Ka uuel aastal saab Tõrva konstaablijaoskonnas esitada ID-kaardi vahetuseks taotlusi. Dokumendi fotosid saab jaoskonnas uuest aastast teha igal paaritu nädala reedel (03.01., 17.01., 31.01. jne)

Vahetamiseks on vaja 1 värvifoto suurusega 40x50 mm (ei tohi olla vanem kui kuus kuud) ja riigilõivu tasumise kohta maksekorraldus. Sularahas riigilõivu tasuda kohapeal ei ole võimalik.

Riigilõiv ID kaardi vahetamiseks on alates 15-eluaastast 24,28 eurot; alla 15-aastase lapsed, vanaduspensionärid ja puudega isikud (keskmise, raske või sügava puudega isikud) 6,39 eurot.

Esmast dokumenti saab taotleda Valga KMB's. Ka passivahetust saab teha ainult KMB büroodes. Alla 6 aastasele lapsele saab Tõrva konstaablijaoskonnas esitada taotlust passi saamiseks eel- ja järel, et lapsele oleks eelnevalt väljastatud ID-kaart.

Tõrva konstaablijaoskonnas on alates juunist 2012 siiani ID-kaarti vahetamas käinud 624 isikut.

Infot saab Tõrva konstaablijaoskonna vanemspetsialistilt Merle Vatterilt tel 7666287 või e-posti aadressilt merle.vatter@politsei.ee

Aleksander Zemskov, Tõrva konstaablijaoskonna piirkonnavanem

Valminud on hakkepuidul töötav Tõrva Gümnaasiumi katlamaja

Vastvalminud Tõrva Gümnaasiumi katlamaja aitab kaasa energia kokkuvõttele ja keskkonna säästmisele läbi hakkepuidu kasutamise.

Keskonnainvesteeringute Keskuse poolt rahastatud projekti käigus ehitati senini põlevkiviõlil töötanud gümnaasiumi katlamaja ümber hakkepuidul toimivaks katlamajaks, mille tulemusel vähenevad arvestataval määral Tõrva Gümnaasiumi küttekulud.

Uue süsteemi koguvõimsuseks on 500 KW, mis annab tulevikus võimaluse liita küttesüsteemiga ka gümnaasiumi juurde planeeritava õpilaskodu-ujulakompleksi hoone. Rekonstrueerimistööde käigus sai uue väljanägemise ka katlamaja hoone.

Linnapea Maido Ruusmanni sõnul on Tõrva Gümnaasiumi uue katlamaja valmimine suur samm selles suunas, et muuta Tõrvas avalikus kasutuses olevate hoonete ülalpidamine soodsamaks läbi energiasäästu. „Püsikuludelt kokkuvõttes annab hea võimaluse teostada täiendavaid investeeringuid teistes linnaloolistes valdkondades,“ lisas Ruus-

Tõrva gümnaasiumi katlamaja

mann. Linnapea sõnul on 2014. aasta märtsis kavandatud täiendavate taotluste esitamine Keskonnainvesteeringute Keskusele, et viia hetkel õliküttega baseeruvad ja linna haldusalas olevad katlamajad (näiteks kultuurimaja, haigla, kõrtsihoone, poliikliinik) üle säästlikematele lahendustele.

Projekti maksumuseks kujunes kokku 410 749.20 €, millest 311 259.47 € saadi Keskonnainvesteeringute Keskuse Keskonnaprogrammi vahenditest. Tõrva linna omaosalus moodustas projektis 99 489.73 €. Tööd teostas pikaajaliste kogemustega osatühing Wetorex. Edaspidi hakkab katlamaja tegevust opereerima OÜ SW Energia.

Tõrva Linnavalitsus

Liitu Tõrva linna infolistidega!

Sageli on kuulda, et üks või teine üritus jääb Tõrvas külastamata sellepärast, et info on vähene või jõuab inimesteni liiga hilja.

Kitsaskoha lahendamiseks on Tõrva Linnavalitsus sisse seadnud e-posti aadressidel põhinevad infolistid, mis on avatud liitumiseks kõigile e-posti aadressi omavatele tõrvakatele ja meie linna sõpradele, kes soovivad saada operatiivset informatsiooni Tõrvas toimuva kohta.

Tõrva üldlisti jagame informatsiooni Tõrva linna igapäevaste tegevuste kohta, spordilist on mõeldud spordisündmuste kajastamiseks ja kultuurilist annab asjakohast infot kultuurialaste ettevõtmiste kohta.

Oma e-posti aadressi saad sisestada Tõrva Linnavalitsuse kodulehel, aadressil <http://torva.kovtp.ee/et/vorm-torva-linna-infolistid>

Tõrva Linnavalitsus

JOHANNES PASTARUS
23.08.1925-04.12.2013

ENE SASI
01.04.1959-20.11.2013

Väljaandjad: **Helme-Tõrva Elu**
Tõrva linnavalitsus tel 766 5310, faks 766 1731,
Helme vallavalitsus tel 766 8452, faks 763 3332.

Toimetaja:
Talvi Must, tel 763 2504,
e-post talvi.must@gmail.com

Tehniline teostus ja küljendus
AS Ühinenud Ajalehed Rakveres,
trükk AS TRÜKIS Jõhvis.